

Sakari Nabi Sakari Alaa Falan Naxan Sεbε

Nabi Sakari a nabiya falani itoe sεbεxi nεn yanyina nde jee keme suulun jee moχəjje benun Marigi Yesu xa bari. E nun Nabi Xage yi walima waxati kedenna nin. Yuda bɔnsɔnna muxune bata yi keli konyiyani Babilon taani. E katama e mɔn xa Ala Batu Banxin ti.

Kitabun yireni ito yitaxunxi dəxə firin. Sakari sora keden han sora solomasexəna, na fe toone nan yebama naxanye luxi alo xiyyena. Ne bunna nεen fa fala yamaan mɔn na Yerusalen taan nun Ala Batu Banxin ti, na findima waxati nεnen nan na Alaa muxune xa.

Kitabun yireni ito bode fəxən waxatina nde a fe falama, manga fajina nde yi fama Alaa mangayaan na waxatin naxan yi Isirayila yamanani (Sakari 9 han Sakari 12). Na nabiya falane Marigi Yesu a fe falaxi jee keme suulun benun a xa liga. Na maṭo Sakari 9.9 nun 11.12-13 nun 12.10 nun 13.7 kui. A fe mɔn sεbεxi Matiyu 21.4-5 nun Matiyu 26.31 nun Maraka 14.27 nun Yoni 19.37 kui.

¹ Dariyusi a mangayaan jee firinden kike solomasexədeni, Alatala yi falan ti Nabi Sakari xa, Bereki a dii xemena, Yido mamandenna. A naxa:

² “Alatala xələ gbeen ti nεn ε benbane xili ma.

³ Koni, i xa a fala e xa fa fala Alatala Sənbən Birin Kanna naxa iki: ‘E mɔn xa fa n ma,’ Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘N fan fama nεn ε ma.’ Alatala Sənbən Birin Kanna falan nan na

ra. ⁴ Ε nama lu alo ε benbane, nabi fonne yi ito ralima naxanye ma: Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Ε xete ε fe naxine nun ε kewali naxine fəxə ra.’ Koni e mi e tuli mati, e mi n xuiin name. Alatalaa falan nan na ra. ⁵ Ε benbane minen? Nabine go? E jəjə habadan? ⁶ Anu, n falane nun sariyan naxanye yamari nabine ma, n ma walikene, ne xa mi ε benbane li ba? Nayi e yi tubi, e yi a fala, e naxa, ‘Naxan lanxi nxə feene nun kewanle ma, Alatala Sənbən Birin Kanna bata na nan ligi nxu ra alo a bata yi a ragidi kii naxan yi.’ ”

Fe to singena alo xiyena: Soone

⁷ Kike fu nun kedenden xii məxəjən nun naaninden, Sebati kikena, Dariyusi a mangayaan jəe firindena, Alatala yi falan ti Nabi Sakari xa, Bereki a dii xəməna, Yido mamandenna.

⁸ N fe toon tixi nən kəeən na alo xiyena. N soo ragina nde nan to soo gbeela fari, a yi tixi miriti wudine tagi darani. Soo gbeele, a gbeeli makatunxine e nun a fixəne yi a xanbi ra. ⁹ N yi a maxədin, n naxa, “Nanse itoe ra, n kanna?” Malekan naxan yi falan tima n xa, na yi n yabi, a naxa, “N xa a yita i ra naxan e ra.” ¹⁰ Muxun naxan yi tixi miriti wudine tagi, na yi a fala, a naxa, “Alatala ne nan xəxi bəxəni sigadeni.” ¹¹ E yi dəntəgen sa Alatala malekan xa naxan yi tixi miriti wudine tagi, e naxa, “Nxu bata bəxən birin yisiga, bəxən muxune birin sabatixi bəjəe xunbenli.” ¹² Nayi, Alatalaa malekan yi a fala, a naxa, “Alatala Sənbən Birin Kanna, i mi tinma kininkininjə Yerusalən nun Yuda taane ma han waxatin mundun yi, i xələxi naxanye ma xabu jəe

tonge solofer?”* ¹³ Malekan naxan yi falan tima n xa, Alatala yi fala fajine ti na xa, a yi a masabari.

¹⁴ Malekan naxan yi falan tima n xa, na yi a fala n xa, a n xa falani ito rali: “Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Xəxələn gbeena n yi Yerusalen nun Siyon ma fe ra.’† ¹⁵ Siya gbətən naxanye bəjəe xunbenli, n bata xələ ne ma han! Amasətə n yi xələxi nən ndedi, koni e tan bata yihadin fari sa.’ ¹⁶ Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N mən fama nən Yerusalen taani kinink-ininni, n ma banxin mən yi ti. Se maliga lutin mən yibandunma nən Yerusalen taan xun ma.’ Alatala Senben Birin Kanna falan nan na ra. ¹⁷ I mən xa ito rali: Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Naxunna mən soma nən n ma taane yi. Alatala mən Siyon muxune madəndənma nən, a mən yi Yerusalen sugandi.’ ”

2

Fe toon firindena alo xiyena: Fenne nun xabune

¹ N yi n yəen nakeli n yi fe toon ti alo xiye. Feri naanin yi n yətagi. ² Malekan naxan yi falan tima n xa, n yi na maxədin, n naxa, “Nanse itoe ra?” A yi n yabi, a naxa, “Senbəne nan e ra naxanye Yuda nun Isirayila nun Yerusalen raxuyaxi ayi.”

³ Na xanbi ra, Alatala yi xabu naanin yita n na. ⁴ N yi maxədininna ti, n naxa, “Itoe faxi nanse

* **1:12:** յԵ Tonge solofer: Na mato Yeremi 25.11 nun Yeremi 29.10 kui. † **1:14:** Ala xəxələn, bayo e nun a yamaan bata yi layirin xidi alo futun xidima kii naxan yi. Na kui, Ala a yamaan masuxuma alo xəməna a jaxanla makantanma kii naxan yi. A mi tinma a xa bira se gbətə fəxə ra a batu xinla ma, a mən mi tinma yama xəjən xa a raxəri. Na feen mato Xərəyaan 20.5 kui.

ligadeyi be?” A yi n yabi, a naxa, “Fenni itoe nan Yuda raxuyaxi ayi fefe, han muxu yo mi fa nœ a xunni tε. Koni xabuni itoe tan faxi e magaxudeni, e yi siya gbetene senbene rabira, naxanye kelixi Yuda bəxən xili ma alogo e xa Yuda kaane raxuya ayi.”

Fe toon saxandena alo xiyena: Se maliga lutina

⁵ N yi n yεen nakeli n yi fe toon ti alo xiyen. Se maliga lutin yi suxi muxuna nde yii. ⁶ N yi a maxədin, n naxa, “I sigan minen?” A yi n yabi, a naxa, “N Yerusalen nan maligama, alogo n xa a yigboon nun a kuyan kolon.”

⁷ Malekan naxan yi falan tima n xa, na yi siga, koni maleka gbetε yi fa na ralan. ⁸ A yi a fala a xa, a naxa, “I gi, sa a fala banxulanni ito xa, a Yerusalen kaane nun xuruseene wuyama ayi nən han! Yinna mi fa nœ taan nabilinjε. ⁹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, ‘N tan yetena a kantanma nən alo teεna a rabilinni, n yi n nərən nagodo a yi.’”

¹⁰ “Ε xədəxə de!
Ε gi kəmen fəxən yamanan bun!”

Alatalaa falan nan na ra,
“Bayo n na ε raxuya ayi nən
bəxən tongon naaninne ma.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹¹ “Ε xədəxə!
Syon kaane, ε gi,
ε tan naxanye dəxi Babilən yi.”

¹² Alatalaa Senben Birin Kanna naxa iki:
“A bata n xε binyeni siyane ma
naxanye fuxi ε ma,
bayo naxan na a yiin din ε ra,

a luxi n_{en}
 alo na bata a yiin din Ala y_e diin na.
 13 N kelima n_{en} e xili ma yati,
 e konyine yi e yii seene birin tongo y_{eng}eni.
 Nayi, ε a kolonma n_{en}
 a Alatala S_{en}b_{en} Birin Kanna nan n nafaxi.
 14 Σ xuini te s_{ew}wani,
 ε tan Siyon kaane,
 bayo n fama n_{en},
 n yi lu ε tagi.”
 Alatalaa falan nan na ra.
 15 Siya wuyaxine fama n_{en} Alatala ma na lox_əni
 e yi findi n ma yamaan na.
 N luma n_{en} ε tagi,
 ε yi a kolon
 a Alatala S_{en}b_{en} Birin Kanna nan n nafaxi ε ma.
 16 Yuda m_ən findima n_{en} Alatala gbeen na,
 yamana sarijanxina,
 a m_ən yi Yerusal_ən sugandi.
 17 Adamadiin birin xa a dundu Alatala y_{et}tagi,
 amas_ət_ə a bata keli mini a yire sarijanxini.

3

Fe toon naanindena alo xiyyena: Saraxarali kuntigina

¹ A yi saraxarali kuntigi Yosuwe yita n na, a yi tixi Alatalaa malekan y_{et}tagi. Setana yi tixi a yiifanna ma a t_ənegedeni. ² Alatalaa malekan yi a fala Setana xa, a naxa, “Alatala xa falan ti i xili ma, Setana, a xa falan ti i xili ma, a tan naxan Yerusal_ən sugandixi! T_εε yege dungin xa

mi yi xəməni ito ra ba naxan baxi təəni?”* ³ Dugi xəsixine nan yi ragodoxi Yosuwe ma, a yi tixi malekan yətagi. ⁴ Naxanye yi tixi a yətagi, malekan yi a fala ne xa, a naxa, “E dugi xəsixine ba a ma!” A mən yi a fala Yosuwe xa, a naxa, “A mato, n bata i hakəne ba i ma n dugi fajine ragodo i ma.” ⁵ N yi a fala, n naxa, “E xa namu sarijanxin so a xunna!” E yi namu sarijanxin so a xunna, e yi dugine ragodo a ma. Alatala malekan yi tixi na.

⁶ Alatala malekan yi ito rali Yosuwe ma, a naxa, ⁷ “Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Xa i sigan ti n ma kirane xən, xa i n ma yamarine suxu, i tan nan dəxəma n ma banxin nun n ma tandem xun na, n yi tiden fi i ma itoe yə naxanye tixi be. ⁸ Nayi, saraxarali kuntigi Yosuwe, i tan nun i fəxərabiran naxanye dəxi i yətagi, ε tuli mati! Amasətə muxuni itoe findima fe famatəne taxamasenne nan na. N nan n ma waliķəen nafama nən, naxan xili “Niməna.” ⁹ Amasətə gəmən mato n naxan dəxi Yosuwe yətagi. Fəxə soloferə nan na gəmə kedenna ma. N səbənla tima nən a ma. Alatala Sənbən Birin Kanna falan ni ito ra: N yamanani ito hakən bama nən a ma ləxə kedenni. ¹⁰ Na ləxəni, muxun birin a lanfaan xilima nən, e yi dəxə e manpa binla nun xədə binla nininna ra.’ Alatala Sənbən Birin Kanna falan nan na ra.”

4

Fe toon suulundena alo xiyyəna: Lenpu dəxə sena

* **3:2:** Yosuwe ito baxi kelideni Babilən taani a yi konyiyani dənaxan yi. E nun Yahudiyana ndee nan faxi Yerusalən yi.

¹ Malekan naxan yi falan tima n xa nun, na mən yi fa, a n nakeli alo muxun naxan naxulunxi xixənli. ² A yi n maxədin, a naxa, “I nanse toma?” N yi a yabi, n naxa, “N lənpu dəxə se xəma daxin nan toma, e nun ture ramaradena a xuntagi. Lənpu solofera a ma. Ture godode solofera nan turen sama lənpu soloferene kui. ³ Oliwi wudi bili firin tixi ture ramaraden dəxən ma, keden a yiifanna ma, keden a kəmənna ma.” ⁴ Malekan naxan yi falan tima n xa, n yi na maxədin, n naxa, “N kanna, nanse itoe ra?” ⁵ A yi n maxədin, a naxa, “I mi a kolon?” N yi a yabi, n naxa, “N mi a kolon, n kanna.” ⁶ Nayi, a yi a fala n xa, a naxa, “Alatalaa falan ni i ra, a naxan tixi Sorobabeli ma, a naxa, ‘A mi ligama sənbən xən hanma fangana, koni fə n ma Niin barakan nin.’ Alatala Sənbən Birin Kanna falan nan na ra.”

⁷ “Hali geya gbeen naxan Sorobabeli yee ra, na findima nən lantaan na. A fama nən Ala Batu banxin konde gəmən na, yamaan yi e xuini te, e naxa, ‘Ala xa hinan a ra habadan!’ ”

⁸ Alatala yi falan ti n xa, a naxa, ⁹ “Sorobabeli bata banxini ito ti fələ, a mən a rajanma nən. Nayi, ε a kolonma nən a Alatala Sənbən Birin Kanna nan n nafaxi ε ma. ¹⁰ Nde feene fələn magelema nən a to xurun? Yamaan naxanma nən e na gəmə matinxin seen to Sorobabeli yii.”

Na lənpu soloferene findixi Alatala yee ne nan na naxanye bəxən birin yisigama.

¹¹ N yi a maxədin, n naxa, “Nanse Oliwi wudi firinna ne ra, lənpu dəxə seen yiifanna nun a kəmənna ma?” ¹² N mən yi a maxədin, n naxa, “Nanse Oliwi wudi yii firinna ne ra, naxanye

ture godode x_ema daxi firinne d_ex_ən, oliwi turen danguma naxanye kui?” ¹³ A yi n max_ədin, a naxa, “I mi a kolon naxan ne ra?” N yi a yabi, n naxa, “N mi e kolon, n kanna.” ¹⁴ Nayi, a yi a fala n xa, a naxa, “E findixi muxu firinne* nan na naxanye masusan turen na alogo e xa wali dunuja birin Marigin xa.”

5

Fe toon sennindena alo xiye: Danga k_edina

¹ N m_ən yi n y_een nakeli, n fe toon ti alo xiye, n k_edin mafilinxin to kore. ² Malekan yi a fala n xa, a naxa, “I nanse toma?” N yi a yabi, n naxa, “N k_edin nan toma kore, a kuya n_əng_ənna y_e m_əχ_əj_ə, a yigbo n_əng_ənna y_e fu.”

³ Nayi, a yi a fala n xa, a naxa, “Dangan nan na ra naxan xuyama ayi yamanan birin yi. A s_eb_exi k_edin f_əx_ə kedenna ma fa fala mujadene birin kedima n_ən yamanani. A m_ən s_eb_exi f_əx_ə kedenna boden ma fa fala naxanye birin e k_əl_əma wuleni, ne fan kedima n_ən. ⁴ Alatala S_enben Birin Kanna falan ni ito ra: ‘N dangan i to rafama n_ən, a yi so mujadene birin ma banxine yi e nun muxun naxanye birin e k_əl_əma wuleni n xinli. A luma n_ən e banxine kui alogo a xa e nun a xalanbene nun a g_əm_əne birin kala.’ ”

Fe toon soloferedena alo xiye: Naxanla debedin kui

⁵ Malekan naxan yi falan tima n xa, na yi a maso, a a fala n xa, a naxa, “I y_een nakeli, i a mato naxan

* **4:14:** Na muxu firinne findixi saraxarali Yosuwe nun yamana kanna Sorobabeli nan na.

minin be iki.” ⁶ N yi a maxədin, n naxa, “Nanse a ra?” A yi n yabi, a naxa, “Liga se debedin nan famatə a ra.” A mən yi a fala, a naxa, “Na nan toma yamanan muxun birin yi.”

⁷ E yi debedin də raganla yəxə daxini te, n yi naxanla nde to dəxi a kui. ⁸ Malekan yi a fala n xa, a naxa, “Fe naxin misaala nan naxanli ito ra.” Na xanbi ra, a mən yi naxanla madətən debedin kui, a yi a dəraganla dətən a də ra.

⁹ N yi n yeeen nakeli, n yi fe toon ti alo xiyena, n yi naxalan firin to tuganjə. Foyen yi e gabutəne yi alo yaya xənla gabutəne. E yi debedin tongo, e te a ra kore. ¹⁰ Malekan naxan yi falan tima n xa, n yi na maxədin, n naxa, “E debedin xalima minən?” ¹¹ A yi a fala n xa, a naxa, “E sa banxin nan tima a xa Babilən yamanani. Banxin na rajan, debedin dəxəma nən mənni, e yi a batu.”

6

Fe toon solomasəxədena alo xiyena: Wontoro naaninne

¹ N mən yi n yeeene rakeli, n yi fe toon ti alo xiye. N wontoro naanin to minə geya firinne longonna ra, sulan geyaan nan yi ne ra. ² Soo gbeele nan yi wontoro singen bandunma, a firindena soo fərəne, ³ a saxandena, soo fixəne, a naanindena, soo gbeeli makatunxine. ⁴ Malekan naxan yi falan tima n na, n yi na maxədin, n naxa, “Nanse itoe ra n kanna?” ⁵ Malekan yi a fala n xa, a naxa, “Bəxən tongon naaninne foyene nan ne ra. E kelixi dunuya birin Marigin nan fəma. ⁶ Soo fərəne naxan bandunma, na sigama kəmənna yamanan

binna nin. Na xanbi ra, a fixene nan minima. A makatunxine sigama yiifanna yamanan binna nin.”⁷ A gbeeli makatunxine yi mini, e yi wama bɔxɔni siga feni. Malekan yi a fala e xa, a naxa, “ɛ siga, ɛ bɔxɔni siga!” E yi bɔxɔni siga.⁸ A yi n xili, a naxa, “A mato, naxanye sigama kɔmenna yamanan binni, ne bata n nii yifan n ma kɔmenna yamanani.”

Yosuwe a mangayana

⁹ Alatala yi falan ti n xa, a naxa,¹⁰ “I xa suxu muxune kiseene rasuxu, Xelidayi, Tobiya e nun Yedaya. I xa siga Sofoni a dii Yosiya a banxini to, e faxi dənaxan yi keli Babilən yi.¹¹ I xa gbetin nun xəmaan tongo. I yi mangaya taxamasenna rafala i yi a so saraxarali kuntigi Yosuwe xun na, Yehosadaki a dii xəmena.¹² I xa a fala a xa a Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Muxun ni i ra naxan xili “Niməna,” a sabatima nən a dənaxan yi, a yi Alatala Batu Banxin ti.¹³ A tan nan Alatala Batu Banxin tima, mangayaan binyen yi lu a tan ma. A dəxəma nən a mangaya gbedəni, a nəən ti. Saraxaralina nde fan dəxəma nən a mangaya gbedəni. Bəŋe xunbenla yi lu e firinna tagi.’¹⁴ Mangaya taxamasenna luma nən Alatala Batu Banxini jəxɔ lu seen na Xelemi nun Tobiya nun Yedaya nun Sofoni a dii Xeni xən.¹⁵ Muxun naxanye makuya, ne fama nən, e wali Alatala Batu Banxin tideni. Nayi, ɛ a kolonma nən a Alatala Senben Birin Kanna nan n nafaxi ɛ ma. Na ligama nən, xa ɛ Alatala xuiin name ki fajni, ɛ Ala.”

7

Sun suxuna fe

¹ Dariyusi a mangayaan *jne* naaninden kike solomanaaninden xii naaninde ləxəni, Kisilewi kikena, Alatala yi falan ti Sakari xa. ² Beteli kaane bata yi Sareseri nun Regemi-Meleki nun e muxune rasiga Alatala maxandideni. ³ E yi lan e Alatala Sənbən Birin Kanna a saraxaraline nun nabine maxədin, e naxa, “Nxu lan nxu yi lu sunuxi ba, nxu lu sunna suxə kike suulunden ma ba, alo nxu a ligi kii naxan yi *jne* wuyaxi danguxine yi?”

⁴ Alatala Sənbən Birin Kanna yi falan ti n xa, a naxa, ⁵ “A fala yamanan muxune birin xa e nun saraxaraline, i naxa, ‘E to yi sunna suxuma ε yi sunu kike suulundene nun kike soloferedene yi, xabu *jne* tongue soloferere, ε yi sunna suxuma n tan nan xa ba? ⁶ E to yi ε degema, ε yi ε min, ε mi yi a ligama ε yete xan xa ba? ⁷ Alatala mi falan ne xan ti nabi singene xən ba, Yerusalən nun a rabilinna taane yi sabatixi bəjəe xunbenli waxatin naxan yi, muxune yi dəxi Negewi nun Sefala geyane yi waxatin naxan yi?” ”

Sariya kendəna

⁸ Alatala yi falan ti Sakari xa, a naxa, ⁹ “Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘E xa kitin sa tinxinni, ε hinan ε bode ra, ε yi kininkinin. ¹⁰ ε nama kaja gilene nun kiridine nun xəjnəne nun yiigelitəne tərə, ε nama miriya naxin tongo ε bode xili ma.’ ¹¹ Koni e tan mi tin na ramə, e yi e xun xanbi so, e yi e tunle dutun. ¹² E bəjənəne yi xədəxə ayi alo dayimuna. E yi tondi Alatala Sənbən Birin Kanna sariyane ramə e nun falane a yi naxanye

tima nabi singene xən Alaa Niin barakani. Nayi, Alatala Sənbən Birin Kanna yi xələ han! ¹³ Alatala Sənbən Birin Kanna naxa, ‘N to yi xinla tima, e mi n natin. E fan na n xili, n mi e ratinma. ¹⁴ N na e raxuya ayi nən siyane birin yε e mi naxanye kolon. Yamanani gelি nən e xanbi. Muxu yo mi yi sigan na, muxu yo mi yi keli na. E yi yamana fajini gelи.’”

8

Yerusalən mən tima nən

¹ Alatala Sənbən Birin Kanna yi falan ti, a naxa,

² “Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Xəxələn gbeena n yi Siyon ma fe ra han. N bəjən wolonxi a fe ra ki fajı!’”

³ Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N mən fama nən Siyon yi, n yi dəxə Yerusalən taani. Yerusalən fama nən xili badeni ‘nəndi taana.’ Alatala Sənbən Birin Kanna geyaan yi xili ba ‘geya sarıjanxina.’”

⁴ Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “Xəmə fonne nun naxalan fonne mən dəxəma nən Yerusalən taan malandene yi, dunganna suxi e birin yii e siimaya xunkuyena fe ra.

⁵ Taan malandene rafema nən dii xəməne nun dii təməne ra saba sodeni.”

⁶ Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “Yanyina nde, yama dənxən naxan na lu, na kabəma nən na feen ma na ləxəni, koni na mi n tan natərənama!” Alatala Sənbən Birin Kanna falan nan na ra.

⁷ Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “N nan n ma yamaan nakisima nən sogeteden nun sogegododen yamanane ma. ⁸ N fama nən e ra, e yi dəxə Yerusalən taani. E findima nən

n ma yamaan na, n yi findi e Ala ra, *ŋəndin* nun tinxinni.”

⁹ Alatala *Senben Birin Kanna* ito nan falaxi, a naxa, “*ɛ wəkile, ε tan naxanye falani itoe məma, nabine yi naxanye falama muxune yi Alatala Senben Birin Kanna banxin bətən sama waxatin naxan yi a ti feen na.* ¹⁰ Bayo benun na ləxəne, walikəna hanma *ŋingene* wanla saranna mi yi səte. Yaxune mi yi *tinjə* yamaan yi mini hanma e so bəjəe xunbenli. Amasətə n yi muxune luma e bode xili ma nən. ¹¹ Koni iki n mi fa a ligama yama dənxəni ito ra alo waxati danguxine,” Alatala *Senben Birin Kanna* falan nan na ra. ¹² “*ɛ sansiin sima nən bəjəe xunbenli. Manpa binle bogima nən. Bəxən balon naminima nən. Tule igen fama nən. N na birin soma nən yama dənxən yii e kəen na.* ¹³ Yuda bənsənna nun Isirayila kaane, ε bata yi findi danga muxune ra siyane tagi kii naxan yi, n na ε rakisima nən, ε yi baraka na kiini. *ɛ nama gaxu, ε wekile.*”

¹⁴ Amasətə Alatala *Senben Birin Kanna* ito nan falaxi, a naxa, “*ɛ benbane to yi n naxələma, n na a ragidi nən n xa ε naxankata, n mi nimisa.* ¹⁵ Koni iki n mən bata a ragidi, n xa a fəjin naba ε xa, Yerusalən nun Yuda bənsənna muxune. Nayi, ε nama gaxu. ¹⁶ *ɛ xa feni itoe ligə: ɛ xa ŋəndin fala ε bode xa, ε kitin sa ŋəndini, kitin naxan bəjəe xunbenla rasoma.* ¹⁷ Muxu yo nama miriya *ŋaxin tongo a boden xili ma.* *ɛ nama ε kələ wuleni. Amasətə n na feene rajaxuxi,*” Alatalaa falan nan na ra.

Sun suxun maxədinna yabina

¹⁸ Alatala Sənbən Birin Kanna yi falan ti n xa, a naxa, ¹⁹ “Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa: Kike naaninden sunna, kike suulunden sunna, kike solofereden sunna e nun kike fuden sunna, ne findima nən Yuda bənsənna sewa ləxəne nun ɣaxaqəxa ləxəne ra, e nun sali ləxəne. Koni jəndin nun bəjəne xunbenla xa rafan ε ma de!”

²⁰ Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “Siya wuyaxine nun taa wuyaxi muxune mən fama nən. ²¹ Taa keden muxune fama nən taan bona muxune ma, e naxa, ‘En siga Alatala maxandideni, en yi Alatala Sənbən Birin Kanna fen! N tan fan sigama nən!’ ²² Nayi, yama wuyaxin nun siya sənbəmane fama nən Alatala Sənbən Birin Kanna fendeni Yerusalən taani, e yi a maxandi.”

²³ Alatala Sənbən Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “Na ləxəne yi, xəmə fu fama nən keli siyane birin yi naxanye xuine birin falama, e yi e singan Yahudiya keden ma domaan lenben na, e yi a fala, e naxa, ‘En birin nan sigama, amasətə nxu bata a mə a Ala i xən.’ ”

9

Siya gbetene kitina

¹ Waliyyi falan ni i ra,
Alatala falan naxan tixi Xadiraki yamanan xili
ma,

a Damasi taan li.

Amasətə Alatala gbeen nan adamadiin bonne ra,
alo Isirayila bənsənne birin.

² A mən xa Xamata taan li,
Damasi danna,
e nun Tire taan nun Sidən taana,

kolonna gbo dənaxan yi.

³ Tire taan bata yinna ti,
a bata gbetin malan
alo burunburunna.

A xəmaan gbo alo kira xən borona.

⁴ Koni Marigina a bama a yii nən,
a yi a yinna radin baani,
təen yi taan gan.

⁵ Asikalən kaane na toma nən e gaxu.

Gasa kaane fan gaxuma nən e xuruxurun,
e nun Ekirən kaane,
amasətə e yigitəgəma nən.

Mangayaan ḥanma nən Gasa taani,
Asikalən taani gelima nən.

⁶ Siya basanxin fa Asadodi taan tongoma nən,
n yi Filisitine wason kala.

⁷ N suben bama nən e də wunla naxan yi,
e nun donse haramuxine.

E dənxeñ naxanye na lu,
ne fan findima nən en ma Ala gbeen na.

E yi lu alo Yuda xabila kedenna.

Ekirən kaane luma nən alo Yebusu kaane.

⁸ Ganla naxanye danguma
hanma naxanye fama,
n daaxama nən n ma yamaan makantandeni ne
ma.

E mi luma fitina muxu yo a nəɔn bun,
amasətə iki n yeeñ tixi e ra.

Mangan famatəna

⁹ Siyon kaane, ε ḥanax han!

Yerusalən kaane, ε xuini te səwani.

Ε a mato!

Ε mangan fama ε ma.

A tinxin. A bata rakisi.

A limaniya.

A fama sofanla nan fari,
sofali diina, sofali gileñ diina.

10 N yenge so wontorone bama nən Efirami yi
e nun soone Yerusalən taani.

Yengə so xanle kalama nən.

A tan bəŋe xunbenla ralima siyane ma nən.

A mangayaan xuyama ayi nən
keli fəxə igen ma han fəxə igena,
keli baan ma han bəxən danna.

11 Ε tan mabinni,

n na ε muxu suxine xunbama nən
en ma layirin wunla fe ra
naxanye ramaraxi alo kasorasane yili kui xareni.

12 Ε mən xa so taa makantaxini,
ε tan kasorasaan naxanye yigi saxi.

N mən xa a rali ε ma to:

n ni i saranma nən dəxəna ma firin.

13 Amasətə n bata Yuda yitən alo xanla,
Efirami yi lu alo n ma xalimakunla.

Siyon, n ni i ya dii xəməne rakelima nən Girəki
kaane xili ma.

N yi ε lu alo sofana silanfanna.*

14 Alatala a makənənma nən e xun ma,
a xalimakunla yi siga alo kuye sarinna.

Marigina Alatala xətaan fema nən,
a fa yiifari ma tule foyeni.

15 Alatala Sənbən Birin Kanna e rakantanma nən.
E e dəgema nən,
e sigan ti lantan gəməne fari.
E e minma nən səwani,

* **9:13:** Silanfanna: Sofane yengəso dəgəmana.

e sarin alo dələ minne.
 E lugo alo goron nafexina
 alo saraxa ganden tongonne wasan wunla ra kii
 naxan yi.

¹⁶ Alatala, e Ala e rakisima nən na loxəni,
 alo a xuruse kuruna.
 E nərəxin yi lu a yamanani
 alo gəmə fajine mangaya taxamaseri kəmətin ma.

¹⁷ E tofanma nən han!
 E rayabuma nən han!
 Balon banxulanne ragboma nən,
 minse fajine yi sungutunne rayabu.

10

Ala nan bəjə xunbenla fima

¹ E xa Alatala maxədin
 a xa tulen nafa ε ma jəmən na.
 A tan nan foyen nakelima,
 a yi tule gbeen nafa
 a yi birin ma xəen nasabati.
² Amasətə wule falan nan suxurene ra.
 Yiimatone wule feene nan toma.
 E wule xiye falane nan tima!
 E madəndənna tima fala fuune nan na.
 Nanara, yamaan bata siga a xun xən,
 e tərəxi
 alo kari mi xuruseen naxanye ma.
³ N bata xələ na xuruse rabane ma han!
 N yəeratine hakəne saramma e ra nən.
 Amasətə Alatala Sənbən Birin Kanna
 a jəxə luma nən a kurun xən,
 a yamana, Yuda bənsənna.
 A fama e ra nən yəngəni
 alo a soo kəndəne.

- ⁴ Kuntigine sifan birin minima a tan nin.
 Banxin tongon g̊eme kēndēn minima a tan nin.
 Bubu wudin minima a tan nin.
 Yēngē so xanla minima a tan nin.
- ⁵ E luma nēn alo sofa wēkilēxine
 naxanye e yaxune yibodonma yēngēni
 alo kira xōn borona.
 Bayo Alatala e xōn,
 e yēngēn soma nēn,
 e sofa soo ragine yarabi.
- ⁶ N Yuda bōnsōnna sēnbē soma nēn,
 n yi Yusufu bōnsōnna rakisi.
 N mōn e rafama nēn e konni
 bayo n bata kininkinin e ma.
 E luma nēn alo n mi e rabējin.
 Alatala nan n tan na, e Ala,
 n na e maxandine yabima nēn.
- ⁷ Efirami kaane findima nēn sofa wēkilēxine ra.
 E sēwama nēn alo e minxin na a ra.
 E diine na toma nēn, e naxan,
 e sēwama nēn Alatalaa fe ra.
- ⁸ N nan n ma yamaan xilima nēn,
 n yi e malan.
 N na e xunbama nēn,
 e mōn yi wuya alo a fōlōni.
- ⁹ Hali n to e raxuyaxi ayi siyane yē,
 n ma fe rabirama e ma nēn yire makuyeni.
 E nun e diine yi kisi,
 e mōn yi xēte.
- ¹⁰ N na e rafama nēn
 keli Misiran yamanani
 n yi e malan keli Asiriya yamanani.
 N fama nēn e ra Galadi nun Liban yamanani,
 koni e mi xanjē mēnni.

11 Ala baan walanne ragodoma nɛn
 e yi tɔrɔ baani gidi,
 hali Nila baan tilinne xɔrima nɛn.
 Asiriya yamanan wason kalama nɛn,
 Misiran yamanan sɛnbɛn yi ñan.

12 N tan nan e sɛnbɛ soma,
 e yi sigan ti n xinli,
 Alatalaa falan nan na ra.

11

1 Liban bɔxɔna, i ya dɛɛne rabi.
 Tɛɛn xa i ya suman binle gan.

2 Fɔfɔ binle, ε gbelegbele,
 amasɔtɔ suman wudin bata bira.
 Wudi gbeene bata kala.

Basan warine, ε gbelegbele,
 amasɔtɔ fɔtɔn xɔlen bata kala.

3 Xuruse rabane bata gbelegbele,
 amasɔtɔ e binyen waxatin bata dangu.
 Yatane bata wurundun,
 bayo fɔtɔn gbeen bata kala Yurudɛn baan dɛ.

Xuruse rabane

4 Alatala n ma Ala naxa iki:
 “I xa xuruse kuru faxa daxini ito raba.

5 Muxun naxanye e sarama
 ne e kɔɛ raxabama,
 e kewali ñaxin mi saran e ra.
 Naxanye e matima ne naxa,
 ‘Alatala tantun!
 N bata bannaya!’

E raba muxune mi kininkininxi e ma.

6 Amasɔtɔ n mi fa kininkininma yamanan muxune
 ma,”

Alatalaa falan nan na ra.
 “N bata e birin lu e bode a yii ma,

e nun e mangana yiin ma.
 E yamanan naxankatama nən.
 N mi muxu yo bama e yii.”

⁷ Nayi, n yi xuruse kuru faxa dixin naba, katarabi xuruse törəxine ma. N yi dungan firin tongo. N yi keden xili sa “Fanna,” bona “Lanna.” N yi xuruse kurun naba. ⁸ N yi xuruse raba saxan kedi kike kedenna bun. Dijan yi jnan n yi, n fan yi rajaxu xuruseene ma. ⁹ Nayi, n yi a fala ne xa, n naxa, “N mi fa ε rabama. Xa naxan faxama, a xa faxa. Xa naxan ləma ayi, a xa lə ayi. Naxanye na lu, ne xa e bode suben don.” ¹⁰ N yi n ma fanna dunganna tongo n yi a yigira, alogo n xa n ma layirin kala n naxan xidi nxu nun siyane birin tagi. ¹¹ A yi kala na ləxəni, nayi xuruse törəxin naxanye yi n matoma na ləxəni, ne yi a kolon a Alatalaa falan nan yi a ra. ¹² N yi a fala e xa, n naxa, “Xa a ε kənən, ε n saranna fi, xanamu, ε a lu na.” E yi gbeti gbanan tongue saxan fi n saranna ra. ¹³ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “A wole ayi fejne rafalan xa, e saran gbeeni ito naxan mirixi n xa.” N yi gbeti gbanan tongue saxanna tongo, n yi e woli Alatala banxini fejne rafalan xa. ¹⁴ Na xanbi ra, n yi n ma lan dunganna fan yigira alogo n xa ngaxakedenyaan kala Yuda nun Isirayila tagi.

¹⁵ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “I mən xa xuruse raba xaxilitarena waliseene tongo. ¹⁶ Amasətən tan yetəen xuruse rabana nde rafama nən yamanani. A mi a yengi dəxə xuruseene xən ma naxanye ləma ayi, a mi a dii xali nənəne fenjne, a mi a maxələxine dandanjne, a mi a kəndəne baloε.

Koni a yexεε turaxine donma nən a yi e toron koten.”

¹⁷ Gbalon na xuruse raba fuyantenna xa,
naxan xuruseene rabeñinma!

Silanfanna xa a yiin səgε*
a yi a yiifari ma yeeñ səxən.
A yiin xa faxa a ma fefe,
a yiifari ma yeeñ yi xəri.

12

Yerusalen xunba famatona

¹ Waliyyiya falan ni i ra,
Alatala falan naxan tixi Isirayila fe yi.
A tan naxan kore xənna nun bəxə xənna daxi,
a yi muxun niin sa a yi,
Alatalaa falan ni ito ra:

² N Yerusalen findima nən dələ min seen na,
naxan a rabilinna siyane birin fugama a ra.
Yerusalen taan nabilinma nən yengeni,
e nun Yuda yamanan birin.

³ Na ləxəni, n Yerusalen findima nən
gəmə binyen na siyane birin xa.
Naxan yo na kata a yite feen na,
na maxələma nən.

Bəxən siyane birin e malanma nən a xili ma.

⁴ Alatalaa falan ni ito ra:
Na ləxəni
n faan nasoma nən e soone birin yi,
n yi gaxun naso e soo ragine yi.
Koni n nan n yeeñ tima nən
Yuda bənsənna muxune ra.
N yi siyane soone birin yeeñe xəri.

* **11:17:** Silanfanna: Sofane yengeso degemana.

⁵ Yuda mangane a falama nən e bəjəni,
“Yerusalən muxune bata en sənbə so
Alatala Sənbən Birin Kanna barakani, e Ala.”

⁶ Na ləxəni,
n Yuda mangane luma nən
alo təe wolonne yegene də,
alo xaye radəgəxin malo xidine tagi.
E fama e rabilinna siyane halagideni
e kəmənna nun e yiifanna ma.

Koni Yerusalən kaane mən luma nən e konni.

⁷ Alatala Yuda dəxədene nan singe rakisima,
alogo Dawuda yixətəne nun Yerusalən muxune
binyen nama dangu Yuda muxune ra.

⁸ Na ləxəni,
Alatala Yerusalən kaane ratangama nən.
Hali naxan bata tagan e yə,
a yəngən soma nən na ləxəni
alo Dawuda.
Dawuda yixətəne fan luma nən
alo Ala yetəna,
alo Alatalaa malekana e yee ra.

⁹ Na ləxəni,
n siyane birin naxərima nən
naxanye fama Yerusalən xili ma.

¹⁰ Nayi, n hinanna nun maxandin niin nagodoma
nən
Dawuda yixətəne ma e nun Yerusalən muxune.
E yi e yee rafindi n ma,
e naxan yisəxənxi.
E sunuma nən a fe ra
alo dii keden peena.
E a wugama nən səxəleni,
alo dii singena.
¹¹ Na ləxəni,

sunun gboma ayi nən Yerusalən taani,
 alo Xadada-Rimən ma sununa Megido
 mərəmərəni.

¹² Yamanan sunuma nən,
 xabilane birin yi lu e danna.

Dawuda bənsənna a danna,
 e naxanle fan e danna,
 Natan bənsənna a danna,
 e naxanle fan e danna,

¹³ Lewi bənsənna a danna,
 e naxanle fan e danna,
 Simayi bənsənna a danna,
 e naxanle fan e danna,

¹⁴ e nun bənsənna bonne birin.
 Birin luma nən a danna,
 e naxanle fan yi lu e danna.

13

Suxurene nun wule nabine

¹ Na ləxəni,
 tigin minima nən Dawuda yixətene xa,
 e nun Yerusalən muxune,
 alogo yulubine nun xəsin xa ba e ma.

² Alatala Sənbən Birin Kanna falan ni ito ra:
 Na ləxəni,
 n suxurene xinle bama nən yamanani,
 pınan yi ti e xən ma fefe!

N mən nabine nun xaxili naxin bama nən ya-
 manani.

³ Xa muxuna nde mən nabiya falan ti,
 a nga nun a baba naxan a barixi,
 ne a falama a xa nən,
 e naxa, “I xa faxa,
 amasətə i bata wulen fala Alatala xinli.”

A nga nun a baba naxan a barixi,
ne a səxənma nən
a nəma nabiya falane tima.

⁴ Na ləxəni, nabine birin yagima nən
e fe toxine nun e waliyiya falane ra.
E mi fa nabiya domaan soma sənən
alogo e xa madaxun ti.

⁵ E birin a falama nən, e naxa,
“Nabi mi n na, xεε biin nan n na.
Amasətə muxuna nde n sara nən
xabu n dii jərə waxatini.”

⁶ Koni e a maxədinma nən, e naxa,
“Nanse laru itoe ra i kanken ma?”
A e yabima nən, a naxa,
“E n maxələ nən n xəyine konni.”

Silanfanna

⁷ “Silanfanna,
i xa keli n ma xuruse rabaan xili ma,
xəmən naxan n fəma.”
Alatala Sənbən Birin Kanna falan ni ito ra.
“Xuruse rabaan faxa,
yəxəne xa xuya ayi.
N yi keli a xunxurine xili ma.
⁸ Nayi, yamaan dəxəde saxan,
firin faxama nən keden yi lu na.
Alatalaa falan nan na ra.
⁹ N yi a dənxən sa təəni
n yi a rasənsən alo gbetina.
N yi e mato təəni,
alo xəmaan matoon kii naxan yi.
Nayi, e n maxandima nən,
n yi e yabi.
N na a falama nən,
'N ma yamaan nan ne ra.'

E yi a fala, e naxa,
 ‘Alatala nan nxo Ala ra.’ ”

14

Alatala fa lɔxəna

¹ Alatalaa lɔxən fama.

Yaxune ε seene yitaxunma nən ε yee xəri.

² N siyane birin malanma nən

e yi Yerusalen yengε.

Taan suxuma nən.

Banxine yi kui geli.

E yi fu naxanle ma.

Taan fɔxə kedenna yi siga suxuni.

Koni yama dənxən luma nən taani.

³ Alatala kelima nən

a yi na siyane yengε,

alo a yi yengen soma waxati gbete yi kii naxan yi.

⁴ A tima nən na lɔxəni Oliwi geyaan fari,

naxan Yerusalen yətagi a sogeteden binni.

Oliwi geyani bəma nən a tagi,

keli a sogeteden binni

han a sogegodode binni.

Folo gbeen yi lu na.

Geyaan fɔxə kedenna xətema nən kəmenna ma,

a fɔxə kedenna boden fan yi siga yiifanna ma.

⁵ Nayi, ε ε gima nən n ma geyane folon na.

Amasətə geyane folon sigama nən han Aseli.

Ε ε gima nən

alo ε to ε gi bɔxə xuruxurunna yee ra,

Yusiya waxatini, Yuda mangana.

Nayi, Alatala fama nən, n ma Ala,

e nun malekane birin.

⁶ Na lɔxəni,

kənən mi luma na,
hanma xunbenla hanma ige xundina.

⁷ E nun ləxən bonne keden mi a ra.
Alatala nan na ləxən kolon.

Yanyi mi luma na,
kəε mi luma na.
Hali kəεen na,
kənenna luma nən na.

⁸ Na ləxəni,
siimaya igen minima nən Yerusalen taani.
A fəxə kedenna yi siga sogetede baan binni,
a fəxə kedenna yi siga sogegodode fəxə igen binni.

A minima nən soge fure waxatini alo nəməna.
⁹ Alatala nan findima bəxən birin mangan na.

Na ləxəni,
Alatala nan keden yatəma Ala ra,
a keden peen xinla yi lu na.

¹⁰ Yerusalen rabilinna bəxən birin
findima nən məreməren na,
keli Geba yi han Rimən yi,
Yerusalen yiifanna ma.

Yerusalen tima nən.
Taan danne yi lu iki:
Keli Bunyamin dəen na
han də singen yireni
han tongonna dəna.

Keli Xananeli sangansoon ma
han mangana manpa ige badena.

¹¹ Muxune dəxəma nən taani.
A mi fa halagima.
Yerusalen luma nən bənəe xunbenli.
¹² Siyaan naxanye Yerusalen yəngəxi,
Alatala fitina fureni ito nan sama ne fari:
E birin fatin kunma nən e nənən na.

E yεεne kunma nεn e yε yinla ra,
e lenne fan yi kun e dε.

¹³ Na ləxəni,
Alatala gaxu gbeen nasoma nεn e yi,
e yi e bode suxu e yiin ma,
e yi e bode yεngε.

¹⁴ Yuda kaane fan Yerusalen xun mayεngεma nεn.
E e rabilinna siyane birin ma nafunle tongoma
nεn:
xεmaan nun gbetin nun dugi gbegbe.

¹⁵ Na fitina fure sifan soone nun gbaxalone*
nun jøgømene nun sofanle fan suxuma nεn
e nun xuruseen naxanye birin yaxune daaxadeni.

¹⁶ Nayi, siyaan naxanye birin Yerusalen yεngεxi
na muxu dønxεne fama nεn jøεε yo jøεε,
e Manga Alatala Sønbøn Birin Kanna batu,
e yi Bubu Kui Sanla raba.†

¹⁷ Xa bøxøn xabilana nde tondi sigε Yerusalen taani
Manga Alatala Sønbøn Birin Kanna batudeni,
tulen mi fama e konni.

¹⁸ Xa Misiran kaane tondi sigε,
xa e mi fa, tulen mi fama na.

Alatala fitina furen nagodoma e ma nεn
a naxan nagodoma siyane ma
naxanye tondixi sigε Bubu Kui Sanla rabadeni.

¹⁹ Ala Misiran kaane fe jnaxin saranma e ra na kii
nin,

a siyane yulubine birin saran e ra,
naxanye mi sigama Bubu Kui Sanla rabadeni.

²⁰ Na ləxəni,

* ^{14:15:} Gbaxaloni itoe søtøma soon nun sofanla na diin søtø wax-
atin naxan yi. † ^{14:16:} Bubu Kui Sanla fe sebøxi Saraxaraline
23.33-38 kui.

hali talandin naxanye singanxi soone ra
a səbəma nən ne ma fa fala:
“A Sarijanxi Alatala xa.”

Tunden naxanye Alatalaa banxini
ne fan yatema nən se rasarijanxine ra
alo saraxa ganden goronne.

21 Tunden naxanye birin Yerusalən nun Yuda yi,
ne birin nasarijanma nən Alatala Sənbən Birin
Kanna xa.

Naxanye birin fama saraxa badeni,
ne nde xalima nən,
alogo e xa sa kudin so e kui.

Na ləxəni, sare mati yo mi fa luma
Alatala Sənbən Birin Kanna batu banxini.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du texte: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne**

**<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**

copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78